

ASPECTE GENERALE PRIVIND POLITICILE ENERGETICE

Politicile energetice au în vedere totalitatea aspectelor care includ alimentarea cu energie a unei țări, localități, întreprinderi și aspecte de interconexiune între producători, transportatori, distribuitori, furnizori și consumatorii de energie precum și asigurarea protecției mediului.

Aceste politici energetice au următoarele ramuri:

- A. *Politica surselor de energie* – vizează asigurarea cu surse de energie pentru producătorii de energie. Se cunoaște că sursele de energie pot fi:
 - ☒ surse primare (convenționale) de energie: cărbunele, petrolul, gazele naturale, combustibili nucleari;
 - ☒ surse regenerabile (neconvenționale) de energie – care reprezintă totalitatea surselor de energie care au în centru Soarele: vântul, biomasa, energia mareelor, energia solară, etc.
- B. *Politica care vizează producerea energiei* – se referă la tipul, puterea și numărul de centrale;
- C. *Politica de structură a consumului energetic* – se referă la cantitatea de energie (termică, electrică) produsă și consumată care se va regăsi în balanța energetică.
- D. *Politica de prețuri* – care asigură recuperarea cheltuielilor (investiții, exploatare, personal).

Noua strategie energetică a României va urmări următoarele obiective:

- securitatea aprovizionării cu energie și asigurarea dezvoltării economico – sociale, în contextul unei viitoare cereri de energie în creștere;
- asigurarea competitivității economice prin menținerea unui preț suportabil la consumatorii finali;
- protecția mediului prin limitarea efectelor schimbărilor climatice.

Pentru a răspunde acestor trei deziderate majore, România trebuie să aibă în vedere realizarea unui mix energetic diversificat, echilibrat, cu utilizarea eficientă a tuturor resurselor de energie primară interne, precum și a tehnologiilor moderne ce permit utilizarea pe termen lung a combustibililor fosili cu emisii reduse de gaze cu efect de seră, a surselor de energie regenerabilă, precum și energia nucleară.

Pe fondul crizei financiare și contractării economiei din ultimii ani, consumul de energie electrică și, în consecință prețul său, s-au redus semnificativ, atât la nivelul României, cât și la nivel regional și global. Ca urmare, capacitățile de producție instalate sunt excedentare cererii de energie electrică. În România, impactul semnificativ a apărut asupra capacităților pe bază de cărbune, accentuat pe fondul separării producătorilor pe surse de generare (cărbune, gaz, nuclear, hidro), cât și de punerea în funcțiune de noi capacități din surse regenerabile.

Redresarea treptată a economiei României și a economiilor regionale va conduce la revenirea într-un ritm mai lent a consumului de energie electrică, pe fondul eficienței energetice sporite și, de asemenea, a prețurilor energiei electrice, având în vedere obiectivul consumatorilor industriali de a rămâne competitivi la nivel regional și mondial. În continuare, ponderea cea mai mare a consumului de energie primară este în domeniul energiei termice.

Analiza comparativă a indicatorilor din tabelul 1.1. reflectă în principal decuplarea evoluției PIB de evoluția consumului de energie, această caracteristică având o importanță majoră în dimensionarea evoluției sectorului energetic românesc în perioada 2015-2035.

Deși istoric, evoluția consumului de energie reflectă într-o mare măsură evoluția PIB, această corelare între creșterea economică și creșterea consumului de energie nu mai este valabilă în perioada 2009-2013. Aceasta rezultă atât din evoluția anuală diferită a celor doi indicatori, precum și din evoluția diferită a acestora în cursul perioadei analizate.

Rata anuală compusă de creștere a PIB în perioada analizată a fost de 4,68%, în timp ce consumul de energie primară a scăzut cu o rată anuală compusă de creștere de 2,02%. Totodată, în perioada 2009-2013, PIB a înregistrat o creștere de 20,07%, în timp ce consumul de energie primară s-a redus cu 7,85%.

Tabel 1.1. Analiză comparativă între principalii indicatori macroeconomici și indicatorii cheie ai sectorului energetic

Indicatori	UM	2009	2010	2011	2012	2013	Evoluție % 2009-2013
Populația rezidentă							
Valoare anuală ¹	mil. pers.	20,44	20,29	20,20	20,10	20,02	(-2,05)
Evoluție anuală	%	(0,97)	(-0,73)	(-0,44)	(-0,50)	(-0,40)	-
Rata șomajului							
Indice anual	%	6,90	7,30	7,40	7,00	7,30	5,80
Evoluție anuală	%	18,97	5,80	1,37	(-5,41)	4,29	-
PIB							
Valoare anuală ²	mld. EUR	120,48	126,82	133,34	133,91	144,66	20,07
Rata reală de creștere%		(-7,07)	-0,80	1,06	0,64	3,49	-
PIB/locuitor							
Valoare anuală	miiEUR/loc.	5,92	6,26	6,62	6,68	7,24	22,30
Rata reală de creștere%		(-6,29)	-0,21	1,55	1,08	3,89	-
IPCA³							
Indice anual ⁴	%	127,43	135,17	143,04	147,88	152,61	19,75
Evoluție anuală	%	5,58	6,07	5,82	3,38	3,20	-
Rata de schimb							
Valoare anuală	RON/EUR	4,24	4,21	4,24	4,46	4,42	4,29
Evoluție anuală	%	15,06	(-0,65)	0,67	5,15	(-0,83)	-
Intensitatea energetică⁵							
Valoare anuală	tep/mil EUR	387,40	394,60	393,70	378,80		Evoluție % 2009-2012 (-2,22)
Evoluție anuală	%	(-5,49)	1,86	(-0,23)	(-3,78)		-
Producția internă de energie primară							
Valoare anuală	1000 tep	28.034	27.428	27.468	27.112	25.853	(-7,78)
Evoluție anuală	%	(-2,9)	(-2,2)	0,1	(-1,3)	(-4,6)	-
Consumul intern brut de energie primară							
Valoare anuală	1000 tep	34.328	34.817	35.648	34.851	31.634	(-7,85)
Evoluție anuală	%	(-13,7)	1,4%	2,4	(-2,2)	(-9,2)	-

Nota: (1) (1) Date la 1 ianuarie; (2) Date provizorii, calculate conform SEC 2010; (3) IPCA este indicele prețurilor de consum armonizat cu indicii prețurilor de consum din statele UE; (4) 2005=100; (5) Intensitatea energetică este consumul intern brut de energie primară raportat la PIB.

Sursa: EUROSTAT, INS, BNR

Evoluția structurii organizatorice a SEN

Ansamblul instalațiilor electroenergetice interconectate, situate pe teritoriul unei țări, prin care se realizează producerea, transportul, distribuția și utilizarea energiei electrice constituie un **Sistem Electroenergetic Național SEN**.

La sfârșitul anului 1989 România avea o putere instalată de peste 22.000 MW care era utilizată în proporție de 50%. Până în anul 1990 toate componentele sistemului electroenergetic au fost grupate în cadrul **Ministerului Energiei Electrice**.

În anul 1990, se înființează **RENEL**, ca regie națională, preluând structura din fostul Minister al Energiei Electrice. Organizarea a fost similară cu cea existentă în prezent în două mari țări din Uniunea Europeană: Italia - ENEL și Franța - EdF.

Această perioadă a fost marcată de profunde schimbări ale structurii organizatorice, schimbări care au însemnat divizări și externalizări ale diferitelor activități.

Un eveniment important l-a constituit punerea în funcțiune în anul 1996 a primului reactor de la CNE – Cernavodă, cu puterea unitară de 700 MW, care asigura aproximativ 10% din producția de energie electrică a țării.

O altă caracteristică definitorie a acestei perioade este aceea că a scăzut foarte mult consumul de energie, ajungându-se în anul 2002 la un consum intern de aproximativ 60% din consumul realizat în 1989.

Totodată în această perioadă, datorită scăderii cererii de energie, au fost retrase din exploatare majoritatea grupurilor energetice vechi, care funcționau cu consumuri specifice mari.

Astfel puterea instalată s-a redus la aproximativ 17.000 MW. O altă acțiune definitorie, pentru această perioadă, a fost aceea de reabilitare a grupurilor energetice de mare putere, pe lignit, concomitent cu realizarea măsurilor impuse de legislație UE privind limitarea emisiilor poluante. Astfel deși puterea instalată a scăzut de la peste 22.000 MW la sub 17.000 MW, România a devenit din importator, *exportator* de energie electrică, confruntându-se în prezent cu o criză de supracapacitate.

În anul 1998 ia ființă **CONEL** prin reorganizarea RENEL și externalizarea unor activități, printre care cele de construcții – montaj, cercetare, proiectare, etc.

În anul 2000, CONEL s-a divizat în actualele societăți comerciale care acționează și azi în SEN, entități care au suferit la rândul lor, transformări organizatorice succesive, mai mult sau mai puțin importante, în funcție de politica fiecărei societăți.

Instituții de reglementare sau implementare.

▣ **ANRE** – Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei.

▣ **ANRM** - Agenția Națională pentru Resurse Minerale.

Principalele servicii și utilități publice.

A. Energie electrică – termică:

✓ **TRANSELECTRICA** – Compania Națională de Transport a Energiei Electrice.

✓ **OPCOM** – supraveghează tranzacțiile comerciale în domeniul energiei electrice.

✓ **DEN** – Dispecerul Energetic Național.

✓ **TERMOELECTRICA** – Societatea Comercială de Producere a Energiei Electrice și Termice.

✓ **HIDROELECTRICA** – Societatea Comercială de Producere a Energiei Electrice.

✓ **NUCLEARELECTRICA** – Societatea Comercială de Producere a Energiei Electrice.

✓ **COMPLEXUL ENERGETIC OLTENIA (CEO)** s-a înființat prin fuziunea următoarelor societăți comerciale:

➤ Societatea Națională a Lignitului Oltenia Tg.Jiu S.A.;

➤ Complexul Energetic TURCENI;

➤ Complexul Energetic ROVINARI;

➤ Complexul Energetic CRAIOVA.

Obiectul de activitate: producerea energiei electrice și termice pe bază de lignit; extracția și prepararea lignitului.

Capacități de producție:

a. 12 blocuri energetice cu o putere instalată de 3570 MW din care:

➤ SE Rovinari – 4 blocuri energetice de 330 MW pe lignit în condensatie;

➤ SE Turceni - 4 blocuri energetice de 330 MW pe lignit în condensatie ;

➤ SE Craiova - 2 blocuri energetice de 315 MW pe lignit în condensatie la Uzina Isalnita;

➤ 2 blocuri energetice de 150 MW/160 Gcal pe lignit în cogenerare la Uzina Craiova II.

b. un număr de 79 de utilaje miniere de mare capacitate, distribuite în 15 cariere, care pot asigura o capacitate de producție de peste 30 milioane tone lignit pe an.

B. Institute de profil energetic

✓ **ICEMENERG** (Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare de Energie).

✓ **ISPE** – Institutul de Studii și Proiectări Energetice.

✓ **ICPET** – Institutul de Cercetare, Proiectare în domeniul energiei Electrice și Termice.

Tabel 1.2. Societăți comerciale care dețin licența de producere de energie electrică

Nr. crt.	Societatea comercială	Adresa
1.	S.C. HIDROELECTRICA S.A	Bucuresti, Str. Constantin Nacu nr. 3
2.	S.N. NUCLEARELECTRICA S.A.	Bucuresti, Blv. Magheru nr. 33, Sect.1
3.	S.C. TERMOELECTRICA S.A.	Bucuresti, Str. Hristo Botev nr. 16 - 18, Sect. 3
4.	SOCIETATEA COMPLEXUL ENERGETIC OLTENIA S.A	Targu Jiu, str. Alexandru Ioan Cuza nr. 5

Tabel 1.2. Societăți comerciale care dețin licența de furnizare de energie electrică (furnizor de ultimă instanță)

Nr. crt.	Societatea comercială	Adresa
1.	SC CEZ Vanzare SA	Str. Brestei nr. 2, Craiova, C.P. 200581, judetul Dolj
2.	SC ENEL Energie SA	Bd. Ion Mihalache, nr.41-43, Corp A, sector 1, Bucuresti
3.	SC E.ON Energie Romania SA	Strada Justitiei nr.12, C.P. 540069, Târgu Mureș
4.	SC ENEL Energie Muntenia SA	Bd. Ion Mihalache nr. 41-43, Corp A, sector 1, Bucuresti
5.	SC Electrica Furnizare SA	Sos. Stefan cel Mare nr. 1A, sector 1, Bucuresti

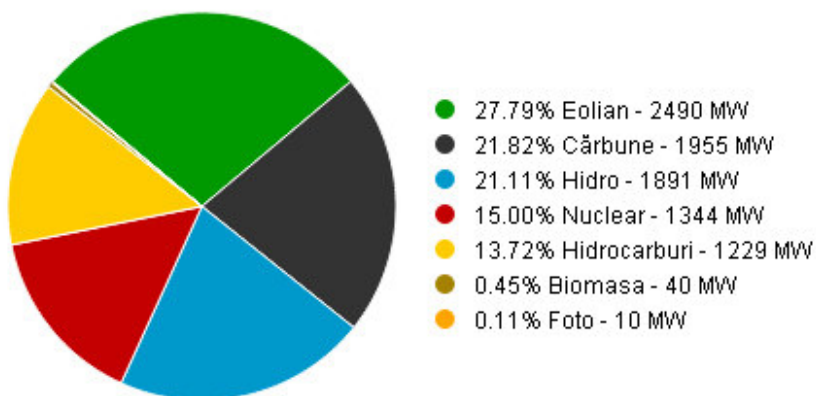
* 5 furnizori de ultimă instanță

Operatori de transport de energie electrică

1. COMPANIA NATIONALA DE TRANSPORT AL ENERGIEI ELECTRICE "TRANSELECTRICA" S.A.

Operatori de distribuție

1. S.C. CEZ DISTRIBUTIE S.A.
2. S.C. E.ON MOLDOVA DISTRIBUTIE S.A.
3. S.C. ENEL DISTRIBUTIE BANAT S.A.
4. S.C. ENEL DISTRIBUTIE DOBROGEA S.A.
5. S.C. ENEL DISTRIBUTIE MUNTENIA S.A.

Total 8958 MW - Productia in 12-10-2015 ora 17:19:23